

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Achates Tiberianus, Sive Gemma Cæsarea, Antiquitate,
Argumento, Arte, Historiâ, prorsùs incomparabilis, Et cui
parem in Orbe Terrarum, non est reperire, D. Augusti
Apotheosin, Imp. Cæs. Tiberii, ...**

Le Roy, Jacques

Amstelædami, 1683

Segmentum II. Medio Gemmæ segmento ista continentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38368

SEGMENTUM II.

Medio Gemmae segmento ista continentur.

Augustali folio infidet TIBERIUS, qui superiores corporis partes nudas, inferiores habet tectas, ut *Jovem* referat, qui ita fingebatur ab Antiquis, ut constat ex Porphyrio apud Eusebium lib. 3. de præpar. Evang. cap. 9.

Hinc etiam sceptrum aut hastam tenet, quæ Jovi semper tribuitur. Vide I. Rycquium in Capitolio suo, cap. 19.

Crepidæ quoque, sive soleas gestat, ut videmus Jovem in Statuis antiquis, vide Boissardum parte 3. Antiquit. Sic etiam Jupiter Olympius crepidatus erat.

Nec Jovem solum, sed omnes alios Deos Græci, & Romani qui ab iis Deos sumpserant, cum crepidis aut soleis finxerunt, ut videmus in monumentis antiquis: hinc Juvenalis Satyrâ 3.

Phæcasiatorum vetera ornamenta Deorum.

Huc referri debet id quod Suetonius narrat cap. 4. de Domitiano, qui Virginum certamini præsedet *crepidatus purpureâq; amictus togâ græcicâ, capite gestans coronam auream.*

Lituum læva Tiberius tenet ob Auguratum quo omnes Imperatores ornabantur, ut notat Guthe-rius lib. 1. de Jure Pontif. cap. 15. Sic apud Virgilium lib. 8. Æneid.

*Ipse Quirinali Lituo, parvâque sedebat
Succinctus Trabeâ.*

Sic

Sic & Plutarchus, in Romulo tradit, illum Lituum gestasse, & Numam & Ancum videmus in nummis cum Lituo, ut etiam D. Julium, & Augustum Cæsarem, apud Goltzium in Augusto Tab. 23. & Tab. 45.

Illud autem indumentum ex Squammis Serpentum contextum non dubium *ÆGIDA* esse, quam Imperatores Romani portabant ad imitationem Jovis, hinc Martialis lib. 14. Epig. 179.

*Dic mihi Virgo ferox, cum sit tibi cassis & hasta,
Quare non habeas Ægida? Cæsar habet.*

Videri quoque possunt apud Jac. Stradam folio 87. & 99. numismata Caracallæ & Alexandri Severi cum Ægide.

Assidet *Tiberio* in eodem folio ad dextrum latus *Livia* ejus Mater, tunicata, etiam laureata, utpotè quæ *Augusta* erat, & dominationis ferè socia & Imperii confors, ita ut litteræ *Tiberio* scriptæ, etiam matri ejus inscriberentur, teste Dione lib. 57. Quod miror (*inquit Rubenius*) non animadversum esse à Tristano, qui mutatis partibus, personam *Livia*, tribuit *Anthonia*, & contra, quam Peireskii & nos, *Liviam* esse censemus, ipse *Antoniam* nominat. Sed ut argumentum suum illi reponam, nullam veri speciem habet, *Antoniam* quidem, quæ demum à Caio Cæsare, *Augusta* titulum obtinuit, in Augustali throno locatam esse, *Liviam* verò Augustam *Tiberio* adstare.

Papavera autem manu gestat, quæ felicitatem publicam indicant, & in omnibus Augustarum statuis Romæ videmus, ut etiam in nummis.

Quia verò Gubernaculum Navis *Liviæ* appositum cernitur, hinc credo illam hîc fictam esse sub

specie BONÆ FORTUNÆ P. R. Fortunæ enim *Gubernaculum navis attribuebant Antiqui*, ut ait Galenus in sua Suaforia, videndus etiam Lactantius lib. 3. Institut. Divinar. cap. 39.

Captivus ille, qui sellæ Augustorum affidet, Armenius quidam est, aut Armenia ipsa, quam eodem prope cultu videmus apud Ant. Augustinum Dialogo 3. in nummis æneis L. Veri, cum Inscriptione

TRIB. POT. III. IMP. II. ARMEN. S. C.

Qui habitus pulchrè describitur à Philostrato lib. 1. Iconum in Rhodogune: sed de Orientalium Tunica, Sarabaris, & Tiaris, aliisque indumentis, videndus Briffonius, de Regno Persarum. Illud solum dico ex hac Armeniæ Tiara perspicuum, quæ sint apud Virgilium, *redimicula mitra*; & apud Lucetium *Anademata*.

Sedet autem Armenia tristi gestu, caput manu sustentans, ut in nummis Vespasiani & aliorum Judæa, aliæque regiones devictæ: Libanius in excidio Troiæ, describens mulierem Troianam: *præterea cervix cum facie nutabat; deinde è manibus dextra caput sustinet*. Sic etiam Polygnotus pixit Sarpedonem apud Inferos, capite in utramque manum incumbentem, teste Pausania in Phocicis.

Tiberium verò Armeniam in potestatem P. R. rede gisse, præter Velleium & Suetonium testatur Horatius:

*Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit.*

Et

Et Armenia quidem hic sculpta est, non Pannonia, Dalmatia, aut aliæ regiones à Tiberio domitæ, ob paritatem exempli. Ut enim Tiberius Armeniæ devictæ Tigranem Regem imposuit, ita & Germanicus missus fuit in Syriam, ut Armeniæ motus componeret, cui etiam Regem dedit Zenonem Polemonis Regis Pontici filium. Videndus Tacitus lib. 11. Annal.

Retrò post Liviam Aug. adstat *Drusus junior* Tiberii Aug. filius, quod dubium nulli erit, qui Drusi ipsius effigiem ex nummis cum hac conferat.

Et Trophæum quidem fert, ob res in Germania bene gestas. Quapropter Patres decrevere ut ovans urbem introiret, ut notat Tacitus lib. 2. Annal.

Manum verò extendit versùs Augustum, cui ut Deo vota suscipit pro salute Tiberii & P. R. Orantium enim ille habitus est, ut manibus extensis in cælum precentur, ut ait Apuleius de mundo post Aristotelem. Nisi fortè magis placeat, illum manum tendere ad Orbem quem *Dea Roma* manu portat, ut successionem sibi debitum. Per Sphæram enim Imperium designatur, ut notum est ex nummis in quibus Titus à Patre Orbem accipit, Nerva à Senatu, Hadrianus à Traiano, &c. hinc & in Imperatorum manibus Sphæram collocant. Videndus Lindenbergius ad lib. 21. Ammiani Marcellini.

Affidet *Druso* juniore *Livilla* ejus uxor stolata, & lævæ manui columnatim innititur, quasi phantastica, dextram ad Sphingem sedis suæ pedem extendit.

Quod verò Trifanus tot mysteria inveniat in sphynge hac, quam ait sudarium manu tenere ut lacrimas abstergat, mihi planè ridiculum videtur.

Sphin-

Sphinges enim faciebant, fellas & lectos sustinentes, ornamenti causa; ut ex Callixeno Rodio in Ptolomæi pompa clarè constat apud Athenæum lib. 5. Sudarium autem quod ipse vidit, nihil aliud est quam lacinia stolæ Livillæ.

Cæterum Trifanum; *Juliam* Augusti filiam existimavit, quam Rubenius & nos Livillam dicimus. Sed perpendant Eruditi an credi debeat, (inquit Rubenius) *Vomicam illam Domus Cæsaris Augusti, hic expressam esse, & quidem sub Tiberio, qui infesto semper odio illam persecutus, mox ut principatum adeptus est, extorrem, infamem, & post interfectum Agrippam, omnis spei egenam, inopia ac tæbe longa peremit. Incidit autem mors Juliæ, (Tacito teste) in annum Julianum LIX. ab urbe condita 767. At certum est gemmam hanc calatam esse post reditum Germanici à Germania, qui contigit exeunte anno Juliano LXI. aut ineunte LXII. duobus nimirum post Julia mortem annis. Itaque rectius meo iudicio cum Peireskio Rubenius censuit esse Liviam seu Livillam Germanici sororem, nuptam Druso Tiberii filio; quam Juliam de qua Velleius histor. 1. 1. ista scribit.*

Fæda dictu, memoriaq; horrenda in ipsius domus tempestas erupit. Quippe ejus filia Julia, per omnia tanti parentis ac viri immemor, nihil quod facere aut pati turpiter posset femina, luxuriâ, libidine, infectum reliquit; magnitudinemq; fortuna sua peccandi licentiâ metiebatur, quidquid liberet, pro licito judicans; vide & Senec. de benef. lib. 6. cap. 32.

Ad lævum Tiberii latus adstat Antonia Aug. Drusi uxor, Cæsaris Germanici mater, & ipsa laureata, hæc Germanicum filium suum expeditioni bellicæ à Tiberio jussæ accinctum, perque caput suum

suum jurantem complectitur, qui sago & paludamento insignis, clypeum tenet, & ocreas quoque in utroque crure portat, unde patet quod Vegetius tradit lib. 1. cap. 15. nempe *pedites scutatos, ferreas ocreas in dextris tantum cruribus portasse*, in posterioris temporis militia obtinuisse, ut notavit Lipsius lib. 3. de militiâ Romana. Sic & Homerus Heroibus suis binas ocreas attribuit; & Virgilius Æneæ,

Tum leves ocreas electro auroque recocto.

Et frustra La Cerda, qui, ut conciliet Virgilium cum Vegetio, censet Virgilium Æneæ equestrem armaturam tribuere, cum Æneas numquam ex equo pugnet, sed aut pedes, aut ex curru.

Retrò *Germanicum* sedet uxor ejus *Agrippina* volumen manu tenens, ut alias sæpè *Augustæ* & illustres foeminae; non stolata ut *Livia*, *Antonia*, & *Livilla*, sed chlamidata, ut quæ perpetuò in castris cum marito suo versans, munia Ducis quandoque obibat: hinc illæ *Tiberii* querelæ, apud Tacitum 1. Annal. Nihil relictum *Imperatoribus*, ubi foemina manipulos intervisat, signa adeat, largitionem tenet.

Sic *Agrippina* *Claudii* spectaculis præfedit chlamide aurata, ut tradunt *Tacitus* 12. Annal. & *Dio*. Sic *Dido* apud *Virgilium* ad venationem proficiscitur,

Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

Zenobia quoque Imperiali sagulo, perfuso per humeros habitu se ornabat, ut ait *Trebellius Pollio*.

Juxta matrem adstat filius puer *Caligula* & ipse

C

se

se militari habitu & clypeatus, ut qui

In castris natus, patriis, nutritus in armis, &c.

Dextram manum elevatam tenet, quo statu semper videmus vigiles qui in excubiis agunt in Columna Traiana. Consule Ciacchonium in explicatione ejusdem num. 22. 109. & 114.

Hinc eodem gestu cernitur in nummis Claudii *Constantia* expressa. Designatur ergo, Caligulam à puero, cum manipulario habitu inter milites educabatur, jam tum officiis militaribus se exercuisse.

Calcat etiam arma hostium ob victorias Patris, & solus *Caligula* hic expressus est, non fratres ejus *Nero* & *Drusus*, quia ipse Patrem in omnibus expeditionibus comitatus est. Vide Suetonium.

Illud notandum, nec *Germanicum*, nec filium ejus *Caligulam*, caliga militari indutos esse, sed calceo aut focco qui totum pedem tegit, ut digniores militum videmus in Columna Traiana, Antoniana, & aliis antiquitatis monumentis; maximè quando ocreas portant. Ita in libello, qui notitiæ Imperii subjungitur, de rebus bellicis Thorocomachus describitur, *Soccis etiam, hoc est calceamentis, & ferratis ocreis indutis, superposita galea & scuto, ac gladio lateri aptato, arreptis lanceis in plenum, pedestrem subiturus pugnam miles armabatur.*

A N N O T A T A.

AVGVSTALI SOLIO INSIDET TIBERIVS CÆSAR. De moribus Imp. Tiberii, sic Lipsius cap. 6. de Principum inclinatione agens.

Quid Tiberium Romanum Principem loquar? res pernota est, hominum fuisse, donec Germanicus ac Drusus supersuere; mixtum virtutibus ac vitis, matre incolumi; post in omne scelus, flagitium, & infamia.

famiam prorupuisse, ut ipsum quoque interdum non factorum solum (animo torquente) sed vitæ pœniteret.

ÆGIDA, hanc pulchrè describit Quintus Calaber, lib. 14. & Virgilius lib. 8.

*Ægidæq; horrificam divinæ Palladis arma
Certatim squammis serpentum, auroq; polibant,
Connexosq; angues, ipsamq; in pectore Divæ
Gorgona desecto vertentem lumina collo.*

Ad quem locum Servius: *Ægis est propriè munimentum pectoris æreum, habens in medio Gorgonis caput, quod munimentum si in pectore numinis fuerit, Ægis vocatur, si in pectore hominis, sicut in antiquis Imperatorum statuis videmus, Lorica dicitur.* Martialis lib. 7. Epig. 1. ad Loricam Domitiani.

*Accipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusæ quem timet ira Deæ.
Dum vacat, hæc Cæsar poterit Lorica vocari:
Pectore cum Sacro federit, Ægis erit.*

LIVIA: de ea Velleius Paternulus histor. lib. 11. *Nobilissimi & fortissimi viri Drusi Claudiani filia, genere, probitate, formâ, Romanarum eminentissima, quam postea conjugem Augusti vidimus, quam transgressi ad Deos Sacerdotem ac filiam, tum fugiens mox futuri sui Cæsaris arma, cujus bimum hunc Tiberium Cæsarem, vindicem Romani Imperii, futurumque ejusdem Cæsaris filium, gestans sinu, per avia itinerum vitatis militum gladiis uno comitante, quo facilius occultaretur fuga, pervenit ad mare, & cum viro Nerone pervecta in Siciliam est.*

In ejus memoriam Porticus Livie excitata, de qua Naso in Fastis sic Posteritatem alloquitur:

*Disce tamen, veniens Etas, ubi LIVIA nunc est
PORTICVS, immensæ telæ fuere Domus.*

PAPAVERA. Cererem quandoque referunt, cujus habitu sæpe finguntur, ut docet Tristanus in Commentariis Historicis ad Numisma VIII. Antonini Pii. Cereri autem Papavera sacra sunt, ut ex Phurnuto & aliis constat.

BONÆ FORTVNÆ. Ut autem Livia hic ornata est insignibus FORTVNÆ, ita etiam in antiquo Numismate Augusti; in quo ab una parte visitur Augustus Laureâ coronatus, ut Apollo; ab altera, Livia, Papavera, remonem Navis, & Cornucopiam tenens. Vide Tristanum Tab. 3.

CAPTIVUS ILLE QVI SELLÆ AUGUSTORUM

ASSIDET, sedens mœrens, & columnato brachio caput sustentans, forsan Phraates est Parthorum Rex, qui Regno extorris Augusti fidem & auxilium imploravit, & ab illo in Regnum est restitutus: sedet enim supplicis habitu ad pedes & suppedaneum Liviæ & Tiberii. Hinc Horatius de illo:

— *Jus Imperiumq; Phraates
Cæsaris accepit, pedibus minor.*

GERMANICUM. De morte ejus ista leguntur apud Suetonium in Caligula. Obiit autem (ut opinio fuit) fraude Tiberii, ministerio & opera Cn. Pisonis. Qui sub idem tempus Syriæ præpositus, nec dissimulans offendendum sibi aut Patrem, aut Filium, quasi planè ita necesse esset, etiam ægrum Germanicum gravissimis verborum ac rerum acerbitatibus, nullo adhibito modo, affecit: propter quæ ut Romam rediit, penè discerptus à Populo, à Senatu capitis damnatus est.

Omnes Germanico corporis animique virtutes, & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat: Formam & fortitudinem egregiam, ingenium in utroque eloquentiæ doctrinæque genere præcellens: benevolentiam singularem, conciliandæque hominum gratiæ ac promerendi amoris mirum & efficax studium. Formæ minus congruebat gracilitas crurum, sed ea quoque paulatim repleta assidua equi vectatione post cibum. Hostem cominus sæpè percussit. Oravit causas etiam triumphales, atque inter cætera studiorum monumenta reliquit & Comædias Græcas. Domi forisque civilis, libera ac sæderata oppida sine Licetoribus adibat. Sicubi clarorum Virorum sepulchra cognosceret, inferias Manibus dabat. Cæсорum clade Variana veteres ac dispersas reliquias uno tumultu humaturus, colligere sua manu & comportare primus aggressus est: Obrectatoribus etiam, qualescumque & quantacumq; de causa nactus esset, lenis aded & innoxius, ut Pisoni decreta sua rescindenti, clientelas diu vexanti, non priùs succensere in animum induxerit, quàm beneficiis quoque & devotionibus impugnari se comperisset: ac ne tunc quidem ultra progressus, quàm ut & amicitiam ei more majorum renuntiaret, mandaretq; domesticis ultionem, siquid sibi accideret.

Quarum Virtutum fructum uberrimum tulit: sic probatus & dilectus à suis, ut Augustus (omitto enim necessitudines reliquas) diu cunctatus, an sibi successorem destinaret, adoptandum Tiberio dederit: sic vulgo favorabilis, ut plurimi tradant, quoties aliquid adveniret, vel sicundè discederet, præ turba occurrentium prosequentiumve nonnumquam eum discrimen vitæ adisse. E Germania verò post compressam seditionem revertenti, Prætorianas cohortes universas prodisse obviam, quanvis pronuntiatum esset, ut due tantummodo exirent. Populi autem Romani, sexum, ætatem, ordinem omnem, usque ad vicesimum lapidem effudisse se.

Ta-

Tamen longè majora & firmiora de eo judicia in morte ac post mortem exitere. Quo defunctus est die, lapidata sunt Tempia, subversæ Deum aræ, Lares à quibusdam familiares in publicum abjecti, partus conjugum expositi. Quin & barbaros ferunt, quibus intestinum, quibusque adversus nos bellum esset, velut in domestico communique morore consensisse ad inducias. Regulos quosdam barbam posuisse, & uxorū capita rasisse, ad indicium maximi luctus. Regum etiam Regem & exercitatione venandi & convictu Megistanum abstinuisse, quod apud Parthos iustitii instar est.

Adscribenda quoque Taciti verba Annal. lib. 2. qui ait eum obiisse: Ingenti luctu Provincie & circumjacentium populorum. Indulere exteræ nationes Regesq. Tanta illi comitas in socios, mansuetudo in hostes: visu & auditu juxta venerabilis, cum magnitudinem & gravitatem summæ fortunæ retineret, invidiam & adrogantiam effugerat. Funus sine imaginibus & pompa; per laudes, & memoriam virtutum ejus, celebre fuit. Et erant qui formam, ætatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus interit, Magni Alexandri fati adequarent. Nam utrumque corpore decoro, genere insigni, haut multum triginta annos egressum, suorum insidiis externas inter gentes occidisse. Sed hunc mitem erga amicos, modicum voluptatum, uno matrimonio, certis liberis egisse: neque minus præliatorem, etiamsi temeritas abfuerit, præpeditusque sit percussas tot victoriis Germanias servitio premere. Quod si solus arbiter rerum, si jure & nomine regio fuisset, tantò promptius adsecuturum gloriam militiæ, quantum clementiâ, temperantiâ, cæteris bonis artibus præstitisset. Corpus antequam cremaretur, nudatum in foro Antiochiensium, qui locus sepulturæ destinabatur. Prætulertine veneficii signa, parum constitit. Nam ut quis misericordiâ in Germanicum, & præsumptâ suspitione, aut favore in Pisonem pronior, diversi interpretabantur.

SEGMENTUM III.

INferiori Segmento *Peireskii* novem decemve Nationum Captivarum figuras contineri, dixit, sed quarum planius ille existimarit, non addit.

Pleniùs sese explicans *Albertus Rubenius*, hîc illustres captivos Germanos à CÆSARE GERMANICO domitos, & in triumpho traductos, exhiberi arbitratur, qui à Strabone recensentur.